

METHODS OF DETECTION OF AN INFORMATION SOURCES ABOUT ANOMALOUS PHENOMENA

Petrov S.O.¹, Kalytyuk I.M.²

¹Head of filial of SRCAA “Zond” in Kharkiv-city, Ukraine, <mailto:petrov@zond.kiev.ua>,

²expert information-technology department SRCAA “Zond”, Ukraine, <mailto:kontaktkoordinator@gmail.com>

МЕТОДИКА ВИЯВЛЕННЯ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО АНОМАЛЬНИХ ЯВИЩ

Петров С.О.¹, Калитюк І.М.²

¹голова філіалу УНДЦА «Зонд» в м.Харків, Україна,

²експерт інформаційно-технічного відділу УНДЦА «Зонд», м.Рівне, Україна

Abstract: The method of identifying sources of information on anomalous phenomena is intended for inexperienced enthusiasts who have decided to devote their time to the study of anomalous phenomena. Currently, information about anomalous phenomena (AP) is characterized by a low degree of homogeneity, truthfulness and accessibility. The growth of techno-armaments and the globalization of the world, the emergence of video channels, social networks, etc. – increase like an avalanche of possible evidence of AP, but pose a new challenge to researchers due to the high percentage of counterfeits and the difficulty of identifying primary sources. Under these conditions, the search for qualitative information about AP is one of the primary and key tasks of anomaly. There are currently no centralized, specialized tools for such a search. The article describes the schemes of interaction of the researcher with the subjects involved in the research, reveals the nuances of search, filtering and processing of information. Examples of search queries are given, variants of information circulation and partially reasons of its loss are revealed. Describes the basic skills that a researcher must possess to identify the necessary information about AP and rapid response. The importance of primary sources in the study of AP and the properties that characterize them for qualitative research is emphasized. Only timely and reliable information can allow the study of anomalous phenomena to reach new scientific levels.

Вступ. Наразі інформація про аномальні явища (АЯ) характеризується здебільшого низьким ступенем однорідності, правдивості та доступності. Зростання техноозброєності і глобалізованість Світу, поява відео-каналів, соціальних мереж тощо – збільшують лавиноподібно кількість можливих свідчень про АЯ, але являють новий виклик перед дослідниками через значний відсоток підробок і складність виявлення першоджерел.

В цих умовах пошук якісної інформації відносно АЯ є однією із першочергових і ключових задач аномалістики. Централізовані, спеціалізовані інструменти для такого пошуку наразі поки відсутні.

Мета та завдання дослідження. Мотивацією дослідників є розгадка явищ, які знаходяться в статусі непізнаного – визначення їх факторів аномальності, і встановлення виявлення в кожному конкретному раціонального пояснення або ж констатація аномальності, тобто що явище знаходиться за межами існуючих гіпотез.

Важливою є пошукова кваліфікація дослідника, яка залежить від практичних навичок, досвіду, вміння використовувати ті чи інші знання з різних областей науки, що сприяє вирішенню поставлених пізнавальних завдань.

В науковому світогляді відбуваються постійні революції, результатом яких є виникнення нових гіпотез або адаптація і зміна існуючих парадигм, в напрямку розширення меж світогляду [1]. Фактори аномальності виявляють або спростовують шляхом аналізу, використовуючи науковий підхід і критичне осмислення.

Ministry of Education and Science of Ukraine, Knowledge Society of Ukraine, Aerospace Society of Ukraine, National Technical University of Ukraine «I.Sikorsky Kyiv polytechnic institute», Institute of Aerospace Technologies, Ukrainian Scientific research Center for Analyses of Anomalies «Zond» www.zond.kiev.ua; e-mail: srcaa@zond.kiev.ua

Основний матеріал. При пошуку джерел інформації щодо АЯ слід насамперед дотримуватись відомих принципів, а саме:

- принцип актуальності – знайдена інформація повинна реально відображати стан об'єкта дослідження в кожен доступний момент часу;
- принцип достовірності – докази того, що результат пошуку є істинним, правдивим;
- принцип об'єктивності – знайдена інформація повинна точно відтворювати справжній стан і розвиток об'єкта;
- принцип інформаційної єдності, тобто подання знайденої інформації в такій системі показників, при якій виключалася б ймовірність протиріч у висновках і неузгодженість первинних і отриманих даних;
- принцип релевантності даних, тобто відповідність інформації запиту, виключаючи роботу з даними, які не стосуються дослідження.

Систематизація методів пошуку джерел інформації щодо АЯ показана на Рис.1.

Рис.1. Узагальнені методи пошуку джерел інформації щодо АЯ

В загальному випадку пошуку – може бути наявна поширена ситуація, коли десь і колись наче були спостережені аномальні явища, і це залишилось в історії або в пам'яті тих, кому були усно переказані спостереження як певна інформація. Може бути, що спостережувані аномальні явища, були зафіксовані на різну апаратуру (фото, аудіо чи відео) і розповсюджені через ЗМІ (преса, на радіо і телебачення тощо) чи в мережі Інтернет. В такому випадку можна використати кілька способів пошуку для виявлення інформації про АЯ. Найпростішим із способів є пошук інформації в фізичних архівах періодичних видань чи Інтернет. Архіви можна перевірити на наявність згадок тих чи інших імовірних аномальних явищ у минулому. Публічно доступні архіви періодичних видань можуть знаходитись в бібліотеках міст, районів, установ і організацій чи у видавництвах, редакціях відповідних видань. Електронні каталоги видань також наразі стають все більш доступними, якщо видання функціонує, можна зв'язатися із ним на предмет конкретного випадку, знайти задіяних журналістів, причетних осіб тощо.

При пошуку в Інтернеті (наприклад використовуючи відому пошукову систему Google) необхідно вказувати **ключові слова (теги)**, задавати **пріоритети** для того чи іншого слова (**лапки**), і **фільтри (дефісом)**, з урахуванням специфіки різних пошукових Ministry of Education and Science of Ukraine, Knowledge Society of Ukraine, Aerospace Society of Ukraine, National Technical University of Ukraine «I.Sikorsky Kyiv polytechnic institute», Institute of Aerospace Technologies, Ukrainian Scientific research Center for Analyses of Anomalies «Zond» www.zond.kiev.ua; e-mail: sraaa@zond.kiev.ua

систем, так як результат одного і того ж запиту у них може суттєво відрізнятися. Якщо наприклад поставлене завдання знайти інформацію за ключовою фразою «НЛО Харків», то можливо задавати схожі ключові слова при введенні в пошуковій системі: «НЛО в Харкові», «НЛО над Харковом», «НЛО в Харківській області», «В небі над Харковом», «Інопланетяни в Харкові», «Прибульці в Харкові», «Посадка НЛО в Харкові», «Аномалія в Харкові», «Дивний об'єкт над Харковом», «Щось над Харковом» і т.д. Також може бути результативно вводити назви при пошуках на інших мовах, наприклад: «UFO Kharkiv», «UFOs in the Kharkiv region», «НЛО в Харькове» тощо. Або ж може бути вказана сама форма спостережуваного: «Літаюча тарілка над Харковом», «Кулі над Харковом», «Сигара над Харковом», «Дискольот над Харковом», «Дивні вогні над Харковом» і т.п. Для розширення пошуку можна вводити назви районів міста, наприклад: «НЛО над Салтівкою», так як в назвах фотознімків або відеороликів може бути не вказане саме місто, а тільки його райони чи місцеві орієнтири, неофіційні назви теренів, усталені у мешканців абощо.

Іноді необхідну інформацію викладають не безпосередні фотографи і свідки явищ, а певні посередники – блогери, родичі, аматори. Це потрібно враховувати при зверненнях за уточненнями параметрів спостережень аномального і визначеннях першоджерел. Для цього слід використати декілька способів пошуку для виявлення оператора.

Найпростішим способом є пошук в Інтернеті за контактними даними, або псевдами в соціальних мережах. Якщо джерело невідоме, слід зв'язатись з адміністрацією Інтернет ресурсу для уточнення або через персональні дані авторів, якщо такі є, написавши лист на електронну адресу або в соціальних мережах з проханням отримати оригінал, представившись офіційно від вашої дослідницької організації. Якщо в соціальних мережах необхідна заявка «в друзі» для активації діалогу з джерелом інформації, то слід виконати відповідні дії в налаштуваннях.

Якщо виявлений матеріал по аномалістики в Інтернеті може бути цінним для дослідника АЯ, то спершу, по можливості його потрібно завантажити (копіювати), а після зв'язуватися з джерелами інформації (операторами), так як є ризик втратити його назавжди, у зв'язку з видаленням всього контенту по невстановлених причин і без можливості зв'язатися з безпосереднім джерелом інформації.

Якщо в якій-небудь із груп або на форумі очевидці поділилися своїми свідченнями зустрічей з аномальним явищами, то найкраще відразу написати їм безпосередньо через акуант повідомлення з уточненнями, так як іноді повідомлення на форумах видаляються при адмініструванні, тим самим унеможлиблюючи доступ до контактних даних очевидців аномального.

При пошуку фотографій з імовірно аномальними явищами, можливо застосовувати наприклад ключові слова «НЛО + район пошуку», вводити в полі пошуку «картинки НЛО + район пошуку» або «зображення НЛО + район пошуку». Наприклад якщо фотографія з імовірними аномальними явищами була виявлена на веб-сайті без зазначення контактів для зворотного зв'язку, то можна спробувати скопіювати картинку і додати її в додаток з функціями пошуку по фотографіях, так як фото може бути взяте з іншого сайту, на якому буде присутній зворотній зв'язок, а також вийти на сторінки в соцмережах оператора. Цей же метод є ефективним для виявлення містифікацій, коли для ілюстрації нібито повідомлення використовується фотографія іншого явища чи випадку.

Якщо відомі райони фіксації імовірних аномальних явищ, то за можливістю можна відвідати їх, організувавши виїзні дослідження, а інколи навіть експедиції для пошуку додаткової інформації. На місці в такому випадку слід провести максимальне опитування місцевих жителів на предмет спостереження імовірних АЯ в даному районі. Перед початком діалогу з потенційними очевидцями або мешканцями, слід привітатися і отримати

дозвіл поспілкуватись на тематику яка нас цікавить, уточнивши зручність часу діалогу. Слід офіційно представлятись як «дослідник аномальних явищ» від своєї організації, щоби заручитися підтримкою співрозмовника і викликати довіру для результативного опитування. Потрібно враховувати той факт, що не кожен реальний очевидець аномального захоче поділитися побаченим або почутим, так як може боятись бути висміяним тощо. Також, щоби викликати довіру у потенційних очевидців, можна використовувати наступні прийоми: пред'явити, якщо є, посвідчення чи візитку співробітника організації з вивчення аномальних явищ; бажана штатна уніформа; можливо також продемонструвати приклади реальних фото або відеоматеріалів із фіксацією АЯ, запевнити в особистому досвіді у минулому з аномальним. Очевидців імовірних аномальних явищ, потрібно попросити як поділитися деталями спостереження так і виявити контактні дані інших можливих очевидців.

Необхідно уточнити у очевидців щодо можливого фіксування спостережуваного на аудіо, фото або відеоапаратуру для можливого отримання і подальшого копіювання оригіналів або копій зйомок. Якщо відеоролики з імовірними аномаліями були записані на плівковій VHS відеокасеті з аналоговим сигналом обробки, то потрібно їх оцифрувати (перетворити в цифровий сигнал обробки) і архівувати в декількох копіях на різних носіях інформації. Якщо це необхідно, слід роздрукувати карти районів і попросити вказати очевидців місця проявів імовірних аномальних явищ на карті.

Рис.2. Схема перспективи при дослідженнях аномальних явищ

Рис.3. Схема перспективи очевидців-операторів аномальних явищ

Якщо після опитування очевидців, побачене або почуте ними може мати фактори аномальності [1], то можна запропонувати їм [2] заповнити спеціальні анкети з максимально докладним описом спостережень [3], де вказуються контактні дані очевидців, місце і час прояву аномалії, а також її форма і поведінка. Якщо очевидці не фіксували точних термінів спостереження (дату та час), то в процесі заповнення анкет потрібно уточнити [4] будь-які події, що відбуваються в періоди спостережень, які можуть бути орієнтирами для точних термінів спостережень. Наприклад: НЛО міг спостерігатися в день важливої події, незадовго або після проявів особливих погодних умов, астрономічних явищ, календарного свята або поминок, де можна розрахувати точну дату проявів АЯ, визначивши дату події, святкування або похорон. Приклади: 1) очевидець запам'ятав, що спостерігав НЛО в небі перед потужною зливою над Харковом, який викликала повені і затоплення Диканівських очисних споруд, відомо що це сталося 29 червня 1995 року; 2) інші очевидці запам'ятали дату спостереження НЛО, так як в цей день святкували річницю весілля на природі, визначено дату спостереження за ювілею реєстрації шлюбу; 3) очевидець запам'ятала період спостереження НЛО, так як в цей день були поминки померлого напередодні чоловіка, визначено дату спостереження за датою покійного на надгробній плиті на кладовищі. Також можна використовувати розрахунки для визначення точних дат спостереження аномалій, якщо відомі інтервали робочих змін підприємств, служб охорони, інші події що дозволяють прив'язати спостереження АЯ.

Після опитування очевидця, йому може бути рекомендовано [5] використовувати фіксуючу техніку в моменти можливих майбутніх зіткнень з аномальним, а також не видаляти невдалі фото або відео файли, у властивостях яких є точні дата і час фіксації спостереження.

Висновок. В статті описані основні методи пошуку, фільтрування і обробки інформації, основні навички і прийоми, які можуть стати в нагоді досліднику для виявлення необхідної інформації про АЯ і оперативного реагування. Виявлення першоджерел інформації щодо спостережених аномальних явищ є однією із передумов якісних наукових досліджень. І чим більше заповнених анкет [6-9] від очевидців по одному конкретному випадку проявів АЯ, тим вище кількість інформації у ньому, більша вірогідність виявлення факторів аномальності та історична цінність. Заповнені анкети потрібно відсканувати і архівувати в декількох копіях на різних носіях. Також дослідникам і організаціям слід мати у вільному доступі контактні дані, так як очевидці АЯ можуть самі шукати спеціалістів по цій тематиці. Тільки своєчасна і достовірна інформація може дозволити вийти дослідженням аномальних явищ на нові наукові рівні.

Список використаних джерел:

1. *Билык А.* Количество информации и факторы аномальности при изучении аномальных аэрокосмических явлений // Юбилейный бюллетень ЕИВС – г.Ровно, 2013
2. Форма О1 УНДЦА. Запрос на получение информации о наблюдении неопознанного объекта или явления
3. Форма А4 УНДЦА. Анкета о наблюдении неопознанного объекта или явления (общая)
4. Форма О2 УНДЦА. Ответ на получение информации о наблюдении неопознанного объекта или явления
5. Форма О3 УНДЦА. Ответ после анализа информации о наблюдении неопознанного объекта или явления
6. *Михайлов А.С.* Соболевский феномен - г.Житомир, 1990 – 8с.
7. *Гиндилис Л.М., Маняхин Ю.Е.* Петрозаводский феномен: 35 лет спустя// Московский космический клуб - г.Москва, 2012 – 484с
8. *Писаренко Г.С., Кузнецова И.С.* Наблюдение аномальных явлений 30 октября 1963 года на территории европейской части СССР, Том 1// Массив первичных сообщений, отчет о работе секции, выпуск 1 - г.Киев, 1982 – 311с
9. *Гиндилис Л.М., Захаров И.В., Петухов А.Б.* Аномальные аэрокосмические феномены// Массив первичных сообщений, Выпуск 4 - г.Москва, 1982 – 400с.
10. *Гринько Е.П.* Методика и техника научного исследования: учебно-методическое пособие – Брест, БрГУ – 160с.
11. *Герцог Г.А.* Основы научного исследования: методология, методика, практика: учебное пособие / Г.А. Герцог. – Челябинск: Изд-во Челяб. гос. пед. ун-та, 2013. – 208 с.
12. *Маннинг К. и др.* Введение в информационный поиск – Вильямс, - 512 с.